

Tomba del Ramon Vila Capdevila "Caracremada"

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cementiri de Castellnou de Bages
Emplaçament A l'entrar al cementiri, a mà esquerra

Coordenades:

Latitud: 41.83414
Longitud: 1.83778
UTM Est (X): 403497
UTM Nord (Y): 4632014

Classificació

Número de fitxa 08062 - 78
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1963
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Castellnou de Bages. Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251

Fitxes associades:

[Cementiri de Castellnou de Bages](#)
[Ramon Vila Capdevila "Caracremada"](#)
[Museu dels Maquis](#)
[La Plana de Peguera](#)

La Creu del Perelló

Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes
Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Oficina de Patrimoni Cultural
Data de la darrera revisió: dj., 30/04/2026 - 14:55

Descripció

Ramon Vila Capdevila "Caracremada" va ser enterrat a l'agost del 1963 en un lloc discret, al costat de l'església de Castellnou de Bages, als peus de la façana de Ponent de l'antiga casa rectoral, dins el recinte de l'antic cementiri, ja llavors sense ús, sense creu ni referència. L'any 1999 les restes de Ramon Vila van ser exhumades arran de les obres de restauració i millora de l'església, casa rectoral i cementiri. Les restes es van dipositar dins una caixa de fusta de bolondo, on a l'interior, a part de les restes òssies s'hi va dipositar una moneda de cent pessetes i un text que diu: "*Ramon Vila Capdevila 'Maroto', 'Caracremada'. Peguera (Fígols, Berguedà), 2 d'abril de 1908. Castellnou de Bages (Bages), 7 d'agost de 1963. Enterrat a Castellnou el 8 d'agost de 1963. Les seves restes descansen en aquesta caixa des del 23 de juliol de 1999*". La caixa amb les seves restes es van dipositar a la torre de l'antic cup del mas de Can Batista condicionada i transformada en fossar. Les restes de Vila estan separades per una paret de totes les restes humanes aparegudes durant les excavacions fetes fins llavors per les obres de rehabilitació i restauració de l'entorn de l'església i el cementiri. El fossar es troba darrera la capçalera de l'església, dins l'actual cementiri.

Observacions:

Al cup s'hi ha col·locat dues plaques identificatives. Una del Memorial Democràtic amb la inscripció: "Ramon Vila Capdevila va ser mort per la guàrdia civil el 7 d'agost de 1963 a la masia de la Creu del Perelló. El dia següent fou enterrat al cementiri de Castellnou de Bages. El 8 de juny de 1999 les seves restes van ser exhumades del lloc d'enterrament inicial i foren traslladades al cup de can Batista el 27 de juny de 1999". I una placa del Moviment Llibertari on es pot llegir "Aquí reposen les restes de Ramon Vila Capdevila. Peguera (Berguedà), 1908 - Castellnou de Bages, 1963. Militant de la CNT i últim maquí anarquista català. va participar en la proclamació del comunisme llibertari (1932), la guerra Civil (1936-1939), la resistència francesa (1939-1945) i, durant 18 anys més, en la lluita contra el franquisme. En la seva memòria i la de tots els que van donar la vida per la llibertat i per l'ideal anarquista. / El moviment llibertari. Castellnou, 15 de juliol del 2000".

Història

Ramon Vila Capdevila va néixer a Peguera (Fígols, Berguedà) el 2 d'abril de 1908, a la casa de la Plana de Peguera. Vila va ser conegut com a *Maroto*, *Pasos Largos* o també com a Caracremada, nom amb què, segons alguns autors, va ser rebatejat per la policia i la premsa, possiblement per les cremades que li havia fet un llamp que li desfigurà la part dreta del rostre, el 1923, quan era a la masia Casa Jorba de Castellar de Riu, fent feines de pagès amb la seva mare, que va morir arran d'aquest accident. D'un valor i coratge personal extraordinari mai no va tolerar el feixisme, que va combatre fins a la mort. L'altre cap guerriller del Berguedà, Marcel·lí Massana, deia d'ell: "*En Ramon fou, sens dubte, el millor de tots nosaltres*". Era un home alt, amb una gran força física i gran agilitat, per això, sembla que en cercles íntims era anomenat *Jabalí*. Des de molt jove va treballar amb el seu pare a les mines de Fígols, on s'afilià a la Confederació Nacional de Treballadors (CNT). El 18 de gener de 1932 va participar a la insurrecció de Fígols i, tot i que

en un primer moment va aconseguir fugir de la Guàrdia Civil, acabà poc després a la presó quan va ser detingut a Barcelona per repartir propaganda, i va ser condemnat a quatre anys de presó. A la presó va aprendre a llegir i escriure. Poc després de sortir-ne va ser detingut de nou per haver perpetrat un atacament a una farmàcia de Castelló de la Plana. Amb l'aixecament militar contra la República, inici de la Guerra Civil, va ser alliberat pels propis treballadors de la presó, es va allistar a la columna de ferro valenciana, i va passar a lluitar al front de Terol fins el març del 1937 que va ser cridat a la 153 Brigada Columna Terra i Llibertat. Durant la guerra va ser "Comisario de Abastecimientos" de la central tèrmica de Fígols i també responsable polític de la zona. Quan va acabar la Guerra Civil Espanyola va passar a França i va ingressar a l'escola d'activistes de Tolosa, on coneixeria els membres també llegendaris dels maquis Josep Facerias i Quico Sabater. Juntament amb altres llibertaris, va passar a organitzar la resistència llibertària a Catalunya, amb la creació de grups volants, que actuaven a l'un i altre costat dels Pirineus. A França era conegut com a Ramon Llaugí o capità Raymond, i va col·laborar amb la resistència francesa contra el nazisme fins la victòria dels aliats, moment en què va reprendre la lluita armada contra el franquisme en territori català. Feia de guia de la CNT, amb el nom de Ramon Llaugí, travessant en múltiples ocasions els Pirineus, tant per a transportar carregaments d'armes per als grups d'acció, com per a traslladar activistes a l'altre costat del Pirineus. Col·labora amb diversos grups de guerrillers, com els de Facerias, Massana i Quico Sabater. Ramon Vila creia que el sabotatge contra les torres d'alta tensió i instal·lacions de subministrament elèctric era l'única manera d'acabar amb el règim franquista, l'única opció al seu abast per acabar amb l'economia de l'estat. La seva última acció va ser el 2 d'agost de 1963 al terme municipal de Rajadell, proper a Castellnou, on entre les vies del tren i el mas de Can Jona, es van produir diverses explosions i van ser volades tres torretes de conducció d'energia elèctrica; la guàrdia civil, que va acusar a Ramon Vila dels fets, es va posar en estat d'alerta i més de dos-cents efectius es van distribuir per les rutes habituals de maquis i contrabandistes, disposats a capturar-lo.

El dimecres 7 d'agost de 1963, poc després de la mitjanit, la guàrdia civil de la comandància 231 de Manresa, a la Creu del Perelló, que fa de límit entre Castellnou i Balsareny, molt a prop del mas abandonat de la Creu, va disparar contra un sospitós, que va resultar ser Ramon Vila Capdevila. Aquella mateixa nit, el doctor Ramon Reguant, forense de Sallent, i el seu fill, Josep Maria li van practicar l'autòpsia i el van enterrar fora del recinte del cementiri, a ponent de la paret occidental de la rectoria (avui, la zona enjardinada de davant del museu). El cos va quedar dipositat damunt d'un plàstic, de bocaterrosa, i amb les botes col·locades a banda i banda del cap. Anys més tard, el 1999, en el marc de les actuacions per remodelar l'antic cementiri que es van endegar per part de l'Ajuntament de Castellnou i el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona, es va portar a terme l'exhumació de Ramon Vila, una actuació que van dirigir Marta Pujol, arqueòloga forense, i Antoni González, com a cap de l'SPAL, amb la voluntat de localitzar el cos i donar-li una sepultura digna a l'antic cup de can Batista. Amb la mort de Ramon Vila Capdevila, arribà el final històric de la lluita dels maquis antifranquistes a Catalunya.

Bibliografia

AA.VV. (1986). Gran Enciclopèdia Catalana. Grup Enciclopèdia Catalana S.A. Barcelona. AA.VV. (2000). Exhumació, estudi i inhumació definitiva de les restes de Ramon Vila Capdevila. Quaderns científics i tècnics de restauració monumental Q12. Diputació de Barcelona. Barcelona.

VILA ROVIRA, Pere (1991). Recull Històric. Castellnou de Bages. Ajuntament de Castellnou de Bages.

Pujol Masip, M. (2022). *Treball tècnic de recerca per documentar exhaustivament totes les fosses del període de la Guerra Civil i la dictadura franquista del municipi de Castellnou de Bages*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Direcció General de Memòria Democràtica. Consulta: <https://repositori.justicia.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.14226/1633/treball-castellnou-de->

[bages_ACC.pdf](#)

Ericsson Navarro, P. (2019), "Els ossos no menteixen", *La Mira*. <https://www.lamira.cat/histories/1092/els-ossos-no-menteixen> (consulta: març 2026).

Enllaços d'interès:

[Banc de la Memòria Democràtica - Cementiri de Castellnou de Bages](#)

